

INVESTIGAȚIA CRIMINALĂ APLICATĂ

Investigația criminală este activitatea de aplicare a științei în cauzele penale și civile pentru a cunoaște pe aceasta cale motorul sufletului omenesc în acțiune, adică sistemul structural funcțional de acte, prin care criminalul intervine în ordinea fenomenelor naturale, sociale sau ideale, pentru a le schimba, conform ansamblului de însușiri esențiale, aptitudinale, specifice și psihomorale ce îl caracterizează și care va contura profilul identificator¹. Investigația criminală aplicată se realizează în patru etape investigative:

- Practica neîntreruptă ce privește cunoașterea vieții, obiceiurilor, psihologiei și modurile de operare al profesioniștilor crimei și a aspiranților la profesionalism, sau etapa realizării și exploatării bazelor de date identificatoare.
- Investigației de caz, având drept obiectiv, cunoașterea gândirii acționale a făptuitorilor și victimelor, pe baza reconstrucției scenei crimei, și limpezirea semnificației stărilor tensionale reflectate de procedeele probatorii, mijloacele de probă, și dovezile înfățișate.
- Analiza echipei criminal tehnice destinată punerii în acord a datelor și realizării cercului de suspecți.
- Investigarea suspectului, având drept obiectiv, cunoașterea stării de spirit a acestuia.

Operațiunile investigației criminale sunt aplicabile atât cauzelor ce fac obiectul procesului penal, cât și cauzelor ce fac obiectul procesului civil².

Investigația criminală presupune două componente esențiale, anume, componenta procedurii în faza descoperirii crimei și a criminalului, realizat pe parcursul celor patru faze investigative, și componenta procedurii criminale în fața judecătorului, ambele componente având puterea de a evoca, sugera, implica într-un

¹ Importanța și dificultatea procedurii investigației criminale a fost redată în lucrări de specialitate și reflectată de normele procedurii penale încă din sec. XVIII, sub presiunea ideilor umanitariste și liberale, care caracterizau această epocă de renaștere intelectuală când privirile s-au ațintit și asupra justiției criminale, care simboliza tirania, abuzul și arbitrarul, determinând o mișcare științifică și pe acest tărâm.

² Cesare Lombroso, socotește că în realitate nu se poate face diferențiere între criminalitatea forței brute (omorurile și tâlhăriile) și criminalitatea care se caracterizează prin viclenie și fraudă, întrucât ele au la bază același substrat de imoralitate și perversitate.

mod clar - cercetarea, studiul minuțios efectuat sistematic, cu scopul de a descoperi făptuitorul acțiunii criminale, evitând crearea în mintea judecătorului a unor percepții greșite.

Deci se poate discuta de echipa studiului prin observație și raționament a procedeele probatorii și a mijloacelor de probă, echipă ce are sarcina de a verifica dacă probele au lumina de a pune în lumină adevărul real, evidențiind fie vinovăția, fie inocența celui pus sub învinuire.

Atunci când însuși judecătorul (instanța) este chemat să aplice mijloacele descoperirii, ele devin modalități de investigare ale procedurii criminale aplicate în faza judecătii.

Investigația criminală are o procedura a sa, o „procedură în devenire” spre deosebire de procedura penală, care este procedură efectuată, elaborată. Această procedură trebuie să privească principiile procedurii elaborate, pentru a dobândi caracteristicile univocității și non-ambiguității.

Este imperios necesar să credem că o procedură penală având ca obiect de studiu și aplicativitate făptuitorul cunoscut, alături de o procedură a investigației criminale cu atenția îndreptată spre făptuitorul necunoscut, vor fi în măsură să acopere spațiul descoperirii și cel al realizării actului de justiție.

RECONSTRUCȚIA SCENEI CRIMEI ȘI GÂNDIRII ACȚIONALE

RECONSTRUCȚIA SCENEI CRIMEI ȘI A GÂNDIRII CRIMINALULUI³	RECONSTRUCȚIA GÂNDIRII PARTICIPANȚILOR ÎN PROCESUL PENAL ȘI CIVIL⁴
<p>Pornind de la cunoașterea și propria interpretare a dovezilor științifice, a observării stărilor de fapt și a mărturiilor, a scrierilor citite cu atenție printre rânduri, rezervați-vă timp și reveniți singur la locul faptei, respectând timpul critic.</p> <p>Imaginați-vă venirea făptuitorului – intrarea acestuia în locuința victimei, contactul cu aceasta, acțiunea sa asupra victimei și reacțiile acesteia din urmă, deznodământul și plecarea făptuitorului. Important este ca aceste imagini să fie cât mai vii, dinamice și amănunțite.</p>	<p>Pornind de la faptul că fiecare om greșește pentru că perfecțiunea rămâne la stadiul de iluzie, vom proceda cu necesitate la studiul prin observație și raționament a procedeele probatorii și mijloacelor de probă derivate, întrucât acestea conservă starea de spirit a autorilor, justițiarilor alături de martori, specialiști, justițiabili...</p> <p>Prin stare de spirit înțelegem, predispoziția, atmosfera, atitudinea, orientarea, supușenia, alternanța stărilor de bună dispoziție cu cele de depresie, psihoză, mentalitate, energia primară – suflul, încordare, tensiune, moralitate,</p>

³ Prin noțiunea de crimă înțelegem, una din infracțiunile din competența poliției de investigații criminale, alături de oricare infracțiune gravă aflată în competența structurilor specializate ale Ministerului Public.

⁴ Cesare Lombroso, socotește că în realitate nu se poate face diferențiere între criminalitatea forței brute (omorurile și tâlhăriile) și criminalitatea care se caracterizează prin viclenie și fraudă, întrucât ele au la bază același substrat de imoralitate și perversitate.

<p>Trebuie să acordați mare atenție micilor amănunte, imaginilor, sunetelor, obiectelor care-i înconjoară și chiar mirosurilor. Observați detaliile atribuind urmele făptuitorului sau victimei, obiectelor dinamizate de aceștia. Amănuntele mediului imaginat sunt extrem de importante în acest exercițiu, pentru a percepe experiența și personalitatea făptuitorului. Vizualizați-i simțind, acționând, reacționând.</p> <p>Acest exercițiu construiește, imaginează reperele pe care urmează să fie avute în vedere. După ce-l vei aplica pentru o vreme, vei fi foarte surprins să descoperi că ai reușit, fără să te strădui. Acest sentiment introdus în mecanismul tău automat va funcționa tot automat și în alte cazuri.</p>	<p>imperfect de dreptate, sinceritate, calitatea de a fi clar, deslușit, lămurit...</p> <p>Cunoscând starea de spirit vom putea identifica: ideea sau concepția falsă, actul inteligenței care considera adevărat ceea ce este fals și invers; greșeala provenită din încălcarea regulilor unei demonstrații; greșeala de interpretare sau de asociere a unei persoane, a unui fapt, a unei lucrări etc.; greșeala în judecata sau aprecierea lucrurilor; sugestia; reprezentarea subiectivă sau imperfectă a realității, datorită limitelor cunoașterii; reprezentare falsă a unei situații care poate servi drept cauză a anulării unei decizii sau a unui act; stabilirea greșită a faptelor ce poate duce la nedreptate; greșeala de interpretare a codului penal...</p>
--	--

ARHITECTURA PRINCIPIALĂ - Investigația criminală aplicată presupune două proceduri esențiale, indisolubil legate, anume: procedura celor patru etape, respectând principiul evitării creerii în mintea judecătorului a unor percepții greșite, și procedura în fața judecătorului.

I) PROCEDURA DESCOPERIRII (PROCEDURA CELOR PATRU ETAPE)

Investigația tehnică și expertală.	Echipa <i>forensic</i> , sub asistența procurorului criminalist, a ofițerului de poliție criminală și a apărătorului.
Investigația pentru valorificarea dovezilor științifice.	Experții și cercetătorii independenți, ofițerul de poliție criminală și procurorul criminalist. Toți sub asistența apărătorului.
<p>Conceptul „pot fi descoperite noi adevăruri” materializat în studiul prin observație și raționament a procedurilor probatorii, mijloacelor de probă și dovezilor înfățișate.</p> <p><i>Cercetari independente ale membrilor echipei criminal tehnice. Rezultatele se prezinta in sedinta de punere in accord a datelor.</i></p>	Procurorul și ofițerului de poliție criminală, judecătorul de drepturi și libertăți și judecătorul de cameră preliminară, avocatul.

II) PROCEDURA ÎN FAȚA JUDECĂTORULUI

Verificarea și completarea probelor	Instanța, sub asistența procurorului și apărătorului ⁵
-------------------------------------	---

În această concepție și alcătuire INVESTIGAȚIA CRIMINALĂ este rezultatul unei deosebite posibilități profesionale care nu se lasă niciodată învinsă de îndoială și care îți dă dezlegare să afirmi un lucru fără ezitări.

CONCEPTUL „POT FI DESCOPERITE NOI ADEVĂRURI”

Investigația criminală este, sau ar trebui să fie investigarea sau studiul crimei și criminalului prin observație și raționament, suma tuturor cunoștințelor acumulate în urma acestei cercetări. Rezultatele investigației criminale nu sunt teoreme cu caracter de generalitate, sunt însă teoremele cazului investigat, obținute din derivații logice.

Teoremele cazului investigat reprezintă afirmații ale căror adevăr se stabilește prin demonstrație. Multe metode ale investigației criminale au o utilitate fundamentală în științele empirice, ale căror fructe sunt ipotezele și teoriile. Ca și știința, investigația criminală presupune un ansamblu sistematic de cunoștințe despre natură, societate și gândire și comportamentul uman. Ca și majoritatea oamenilor de știință, specialistii în investigații criminale consideră că investigația criminală este cea care corespunde metodei științifice, un proces al cărui scop este evaluarea cunoștințelor empirice.

Forensic de la Fórum - adunare, întrunire de mare importanță a echipei *forensic*, pentru aplicarea științei în legile penale și civile, cu un scop bine determinat, anume descoperirea la timpul prezent și timpul viitor.

Așa cum am arătat, oamenii de știință de la forensic aplicând metodele și tehnicile științifice colectează, păstrează și analizează dovezi științifice în cursul unei investigații criminale pentru a exprima un anumit sens al faptelor și împrejurărilor și pentru a face legătura între expresiile „s-au descoperit” și „pot fi descoperite” garantând valoarea cu viitor cert „pot fi descoperite”.

INVESTIGAȚIA CRIMINALĂ ȘI STAREA PSIHOLOGICĂ A CERCETĂTORULUI INDEPENDENT

S-AU DESCOPERIT - Verbul este la modul indicativ, timpul perfect compus. Perfectul compus - convertit în timp narativ, prin caracterul perfectiv al temporalității sale, [...] fixează într-o perspectivă de anterioritate ireversibilă încheierea implacabilă

⁵ D. Cuculi, *Procedura criminală dinaintea juraților*, Editura Romanul, București 1890, p. 2. *Veri - cine a fost chemat a prezida aceste Curți (cu jurați) a putut să se convingă cât de grea este această sarcină... formalitățile fiind foarte numeroase ușor se poate omite una din ele, sau se poate îndeplini într-un mod greșit. Etă pentru ce mai toți președinții Curților cu jurați au pe lângă dâșii de obicei cărți practice, în cari găsesc lesne soluțiunile cestiunilor ce li se presintă.*

a unor procese. Perfectul compus - exprimă o acțiune care s-a împlinit, desăvârșit, îndeplinit, terminat, realizat, dus la bun sfârșit, perfectat, marchează anterioritatea în raport cu prezentul. Valori ale perfectului compus:

1. Perfectul compus permite să considerăm că un proces este împlinit, în momentul enunțării, se opune astfel prezentului care evocă un proces în curs de realizare.
2. Marchează starea ce rezultă în urma terminării, îndeplinirii procesului, rezultatul dobândit la momentul prezentului este cel care contează.

POT FI DESCOPERITE – prezent cu valoare de viitor. În cazul utilizării prezentului cu valoare de viitor nu contează depărtarea temporală reală, ci starea psihologică de moment a cercetătorului științific, certitudinea că acțiunea se va realiza. Forma verbală este de prezent, însă timpul de referință cerut de determinanții temporali este viitorul.

Valori ale verbului „a putea” atribuite organului judiciar:

1. capacitate, de a dovedi veridicitatea faptelor și împrejurărilor;
2. permisiune, oferită de litera și spiritual legii (promovarea probei favorabile);
3. posibilitate, de a ordona demersuri procedural și științifice;
4. aprecierea probabilității, a eventualității, sporadicității că cele invocate pot fi adevărate.

În anumite enunțuri, „a putea” are un sens sporadic, episodic. În acest sens, verbul se apropie de ideea/valoarea de certitudine. Prin urmare, verbul nu exprimă posibilitatea unui astfel de eveniment, ci se referă la un fapt dovedit, investigația criminală, asigură (trebuie să asigure) valori ale descoperirii actuale și viitoare.

ROLUL ACTIV AL AVOCATULUI

Rolul activ al avocatului l-am evidențiat prin expresia, „sub asistența apărătorului”, expresie ce ne este îngăduită întrucât din punct de vedere noțional, a asista, înseamnă „a lua parte, a fi prezent, a participa” la operațiunile investigației tehnice (științifice) și la cele ale investigației tactice, în vederea adunării și consolidării probelor favorabile [art. 92 (1) și 93 (1) ncpp]. Este suficient să-i fie îngăduit accesul la cunoaștere⁶.

Avocatului nu i se vor cere cunoștințele unui perfect criminalist, antropolog, unui desăvârșit sociolog,... (cum de fapt nu se cere nici organelor judiciare). Ceea ce

⁶ Umberto Eco, *Il nome della rosa, povestirea labirintului bibliotecii*, „În labirintul bibliotecii nu puteau intra decât bibliotecarul (*Malachia din Hildesheim*) și ajutorul acestuia, *Berengario din Arundel*. Copiștii, traducătorii și ilustratorii care lucrau în mănăstirea ce se voia în primul rând o comunitate de studiosi își desfășurau activitatea în scriptorium și cereau bibliotecarului opera pe care voiau s-o consulte, iar acesta le-o aducea doar atunci când era de părere că le este îngăduit să vadă respectivul document.”

însă i se va putea cere va fi de a păstra continuu contactul cu cercetarea științifică în domeniile forensic, și de a folosi rezultatele definitiv dobândite.

Apelând la logica tradițională și gândirea critică, avocatul va fi în măsură să emită opinii și să facă interpretări, grija va fi de a evita în gândire confuziile, contradicțiile, afirmațiile nedovedite, procedând astfel, se va conforma instinctiv la principiile logice. *Principiul identității* ne obligă să evităm confuziile, *principiul contradicției* și *al terțiului exclus* ne interzic să ne contradicem, iar *principiul rațiunii suficiente* ne recomandă să nu facem afirmații neîntemeiate.

Prin intermediul gândirii critice avocatul va promova procesul de analiză a afirmațiilor sau propozițiilor pretinse a fi adevărate, astfel va fi în măsură să remarce erorile și necunoscutele investigației tehnice și subiectivismul celor tactice, va fi în măsură să restabilească echilibrul opiniilor apelând la logica relației $1 + 1 = 3 - 1$, astfel, prezența sa la bară va crea o atmosferă de securitate și încredere în știința criminală.

În țara noastră, investigația criminală nu a profitat și nu profită de organizări ale învățământului formal, investigația criminală nu a fost și nu este un scop instructiv al universităților, pentru pregătire, specializare și perfecționare generațiile au apelat la învățare informală, învățare prin intermediul experienței și pildei altora, forma educațională prin care se descoperă vocația.⁷ Când urmezi vocația dai frâu liber talentelor și abilităților tale, investigația criminală devine o parte din tine ajutându-te să pătrunzi în mintea criminalului, a martorului, victimei... și a celor ce au notificat mijloacele de probă⁸.

INVESTIGAȚA CRIMINALĂ - FORMĂ A CERCETĂRII DESCHISE

Operațiunile investigației criminale sunt diferite de la o cauză la alta în ceea ce privește structurile, procesele și rezultatele obținute. Având în vedere importanța cercetării aplicative, complexitatea și riscurile, stabilirea și aplicarea unor principii generale privind desfășurarea, suntem în fața unui demers extrem de util, ce ne ajută să îmbunătățim performanțele.

Tema aduce în discuție și ideea modului de realizare a cercetării științifice aplicate, respectiv, cercetarea închisă și cercetarea deschisă, ambele modalități având potrivit principiului „negației valorii dinainte stabilite” aceeași precădere.

⁷ Immanuel Kant, Odată cu adăugarea intuițiilor empirice la conceptele pure ale intelectului, se naște acea cunoaștere numită experiență. Aceasta din urmă se naște din reunirea a ceea ce ne oferă sensibilitatea și intelectul. „A explica posibilitatea experienței, a cunoașterii cu valoare obiectivă, înseamnă a arăta cum sunt gândite obiectele și apoi cum se realizează trecerea de la gândirea la cunoașterea lor”.

⁸ Pe lângă Centrul de Cercetări Aplicate în Etica Juridică și Investigații Criminale funcționează din anul 2017 o bibliotecă pentru învățare informală. Resursele (format tipărit și electronic) au fost realizate potrivit conceptului gândirii critice.

Cercetarea închisă (pro lege⁹) definește modelul tradițional, respectiv, cercetarea realizată de experții oficiali, pentru și la ordinul unui organ judiciar, organ care formulează întrebări și acceptă răspunsuri numai cu privire la aceste întrebări. Din rațiuni opționale știința procesual penală a închis cercetarea expertală înăuntrul prevederilor normative (azi art. 171-191) care vorbesc deopotrivă despre sinteza (concluzia expertală) și suprimarea critică a acesteia (contraexpertiza).

Cercetarea deschisă (pro domo¹⁰) definește filosofia de realizare a cercetării aplicate prin colaborarea unui cercetător independent (*persoana cu experiență în domeniul cercetării aplicate, și care deține un grad universitar sau de cercetare*) un justitiar sau un avocat, pentru și la solicitarea acestora. Cercetarea este deschisă de prevederile art. 5 (1) (3) Ordonanța nr. 57 /2002 privind cercetarea științifică.

Cercetarea deschisă (*ghid la alfabetul rațiunii practice moderne și contemporane*) presupune utilizarea ideilor multifactor. Actorii, justitiarul, avocatul și cercetătorul, lucrând în colaborare și împărțind resurse: spațiu, unelte de laborator, rafturile bibliotecii, ambianța de studiu și nu în ultimul rând experiența, identifică deopotrivă obiectele rațiunii practice, respectiv binele și răul, înlăturând în acest fel exprimarea unor nemulțumiri ulterioare privind felul cum a fost efectuată cercetarea. Deci, nu se mai pune în discuție suprimarea critică, contracercetarea.

Relația, „cercetarea închisă VERSUS cercetarea deschisă”, o limpezim astfel, atunci când conținutul și concluziile raportului de cercetare deschisă nu au putere de certitudine, iar legătura și armonia din lanțul raționamentelor nu exclud posibilitatea fundamentării altor concluzii, prin observația și voința organului judiciar, raportul privind cercetarea deschisă va face obiectul operațiunilor cercetării închise. Dacă conținutul și concluziile raportului de cercetare deschisă întrunesc condițiile de raționalitate, acesta nu poate fi decât însușit de către organul judiciar în vederea administrării ca mijloc de probă. Iată că, cercetarea deschisă ca domeniu al gândirii și activității practice introduce principii cu orientare critică prin care caracterul și acțiunea umană să poată fi judecate.

Am formulat „*împărțind resurse: spațiu, unelte de laborator, rafturile bibliotecii, ambianța de studiu și nu în ultimul rând experiența*” pentru a avansa aspiranților invitația de a supune cauzele mesei de lucru atmosferei și exigenței cercetării aplicative. Experiența organizării noastre devine un reper pentru viitoare organizări, de ce nu, unități de cercetare științifică ale unităților de investigații criminale (poliție și parchet), barourilor și societăților de avocatură. (*organizări utile și rentabile, atunci când împlinesc condițiile credibilității.*)

⁹ **Pro prep. 1.** Pentru, în favoarea..., în sprijinul... **Gaston Jeze**, „Dreptul unei țări este ansamblul regulilor judecate ca bune sau rele, faste sau nefaste.....”

¹⁰ **Pro dómo (SUA) loc. adv.** a pleda ~ = a-și susține propria cauză. (pentru casa sa) **Ramsey Clark**, „Un drept nu este ce îți dă cineva; este ce nu îți poate lua nimeni. (dreptul de a procura probe științifice)”.